

Biblioteksutveckling
Sörmland

Fri kunskap för alla?

En kunskapsöversikt över bibliotek och Wikipedia

Karolina Andersdotter

2023

Innehåll

Inledning	3
Om Karolina Andersdotter	4
Om kunskapsöversikten	4
Sammanfattning	5
1. Bibliotek + Wikipedia = sant?	7
1.1 Varför en kunskapsöversikt och för vem?	7
1.2 Metod och avgränsningar	7
1.4 Definitioner	8
2. "Alla kan redigera!" – Wikipedia och delaktighet	9
2.1 Vad är Wikipedia?	9
2.2 Representation och redaktörskap	9
2.3 Kan Wikipedia vara ett verktyg för bibliotekens demokratiska uppdrag?	10
3. Med länkar skall uppslagsverk byggas – Wikipedia och kunskapsorganisation	12
3.1 Wikipedias kunskapsorganisation	12
3.2 Källhänvisningar och citering	13
3.3 Genrer och ämnesord	14
3.4 Länkade bibliotekskataloger	14
4. Att minnas tillsammans – Wikipedia och kulturarvet	16
4.1 Synliggörande av samlingar och verksamhet	16
4.2 Bevarande av kulturarv	17
5. "Källa på det?" – Wikipedia och MIK	18
5.1 Fakta och källkritik	18
5.2 Desinformation och misinformation	19
5.3 Användarnas uppfattningar	20
6. Hur kan du komma igång med Wikipedia?	21
6.1 Skrivstugor (<i>edit-a-thons</i>)	21
6.2 Kampanjer	22
6.3 Wikimedian-in-residence	23
7. En öppen framtid – kunskapsluckor och framåtblickar	25
7.1 Frågetecken att utforska	25
Litteraturlista	26

Inledning

Vi rör oss i ett alltmer komplext informationslandskap som gör att medie- och informationskunnighet, MIK spelar en större roll i samhällsutvecklingen. Kunnigheten, eller förmågan är viktig både på individ- och gruppnivå. I Unescos uppdaterade MIK-ramverk har fler nyanser lagts till – som AI-kunnighet och kritisk kunnighet. MIK ses här även som ett verktyg för människor att tänka kritiskt kring sin egen roll att verka för såväl mänskliga rättigheter som för en hållbar utveckling.

Biblioteken å sin sida fungerar som nav mellan människor och kunskap. Biblioteken är viktiga fysiska platser, men också viktiga demokratiaktörer på internet. Wikipedia erbjuder å andra sidan snabb kunskap om en bred mängd ämnen på olika språk och fungerar som en källa till information för användare över hela världen. På så sätt har Wikipedia en central plats i vårt digitala kunskapssamhälle, och är i sig en pusselbit av MIK.

I den här kunskapsöversikten undersöker vi hur bibliotek och Wikipedia kan stärka varandra som kunskapsbärare. Förhoppningsvis ger den perspektiv på hur arbete med Wikipedia kan vara ett sätt för bibliotek att arbeta med både inkluderande verksamhet och MIK. Wikipedia och bibliotek delar just också idén om att främja fri och allmän tillgång till kunskap för alla.

Den här skriften är för dig som redan är övertygad om en given koppling mellan folkbibliotek och en fri plattform som Wikipedia. Men den är också för dig som är lite mer skeptisk. Oavsett vem du är tror vi att du kan hitta delar i kunskapsöversikten som både stärker och utmanar din egen inställning.

Malin Klintholm, Victoria Lagerkvist och Hanna Rasmussen

Biblioteksutveckling Sörmland

Maj 2023

Om Karolina Andersdotter

Karolina Andersdotter är bibliotekarie och doktorand i informationsvetenskap vid Åbo akademi. Som bibliotekarie på Uppsala universitetsbibliotek anordnade hon #1lib1ref-träffar för sina kollegor för att sprida kunskap om Wikipedia och för att göra uppslagsverket bättre.

Karolina har även jobbat med att skriva texter och föreläsa om upphovsrätt, personlig integritet, digitalt skapande och hållbar utveckling från ett biblioteksperspektiv sedan 2015.

Om kunskapsöversikten

Kunskapsöversikten är gjord på uppdrag av Biblioteksutveckling Sörmland i syfte att öka kompetensen om fria kunskapsresurser och hur arbete med Wikipedia och andra liknande plattformar relaterar till bibliotekens arbete och uppdrag.

Biblioteksutveckling Sörmland, som är en del av Region Sörmland, arbetar med regional biblioteksverksamhet, läsfrämjande och litteraturutveckling.

Allt material är [licensierat enligt CC-BY](#).

Sammanfattning

Syftet med kunskapsöversikten är att bidra till att fler yrkesverksamma inom biblioteksområdet får kunskap om hur arbete med Wikipedia och liknande fria kunskapsresurser hänger ihop med bibliotekens uppdrag.

Kunskapsöversikten visar att bibliotek och Wikipedia dels har idéer gemensamt, dels så finns gemensam verksamhet. Några slutsatser av kunskapsöversikten är:

- Arbete med Wikipedia kan vara ett sätt för biblioteken att ta sig an det demokratiska uppdraget, till exempel genom att lyfta underrepresenterade grupper.
- Arbete med Wikipedia är en resurs för bildning om medie- och informationskunnighet.
- Wikipedia kan vara en inspiration för bibliotekens framtida kunskapsorganisering.
- Wikipedia kan vara en kanal för att nå ut med bibliotekens samlingar.
- Wikipedia kan användas för att bevara, synliggöra och göra människor delaktiga i det gemensamma kulturarvet.
- Deltagande i kampanjer som #1lib1ref och aktiviteter som skrivstugor kan skapa ett socialt sammanhang där användare samlas och delar kunskap med varandra.

Kunskapsöversikten har en bred ansats. Den sammanfattar i första hand forskning i skärningspunkten bibliotek och Wikipedia, men tar också upp ett fåtal biblioteksrelaterade wikimediaprojekt. Enligt kunskapsöversikten saknas det idag en helhetsbild av hur bibliotekssektorns olika delar närmar sig Wikipedia. Den forskning som finns handlar också ofta om forskningsbibliotek, men mer sällan om skolbibliotek och folkbibliotek.

Kunskapsöversikten är tematiskt indelad i följande områden:

- Delaktighet och koppling till det demokratiska uppdraget
- Kunskapsorganisation
- Kulturarv
- Medie- och informationskunnighet, MIK
- Biblioteksrelaterade projekt.

I kunskapsöversikten får vi veta hur Wikipedia och Wikimediarörelsen fungerar, men också exempel på satsningar för att synliggöra underrepresenterade grupper såsom kvinnor och hbtqi-personer. Eftersom Wikipedia har olika språkversioner kan ett språkperspektiv belysa utmaningar för språkversioner på mindre språk och nationella minoritetsspråk. Frågan om representation kan också kopplas ihop med bibliotekens uppdrag att ägna särskild uppmärksamhet åt nationella minoriteter och personer med andra modersmål än svenska.

Vi får forskningsexempel på hur produktion, citering och klassifikation kan se ut i Wikipedia och hur det relaterar till bibliotekens kunskapsorganisation. Det överlappar hur informationen är organiserad på Wikipedia med hur den är organiserad på bibliotek. Men till skillnad från traditionella bibliotekskataloger och uppslagsverk är ett utmärkande drag för Wikipedia att det går att se all redigeringshistorik. Detta bjuder in till källkritisk granskning på ett helt annat sätt. Översatt

till bibliotek skulle en sådan kunskapsorganisation kunna innebära att det går att göra historiska granskningar, till exempel av förändringar i klassifikation. Genrer och ämnesord, men också möjligheter med länkade bibliotekskataloger är andra infallsvinklar som är relevanta utifrån bibliotekens uppdrag. Bibliotekariers kunskap om exempelvis metadata kan också ses som en förutsättning i vissa typer av Wikipediaprojekt.

För folkbibliotek är digital kunnighet, kunskap om informationssamhället och delande av lokalt kulturarv ingångar för att arbeta med eller använda sig av Wikipedia. För forskningsbibliotek kan bland annat nya sätt att engagera allmänheten, publicering och länkade öppna data bli potentiella samarbeten. Det finns också exempel på hur Wikipedia varit ett sätt att synliggöra kulturinstitutioners samlingar och verksamhet så att dessa blir användbara och nåbara för fler.

Kunskapsöversikten lyfter även fram hur bibliotekarierna använder eller integrerar Wikipedia i lärandesituationer om medie- och informationskunnighet, däribland källkritik, desinformation och misinformation. Redigeringshistoriken och kravet på källor är här hjälpsamma verktyg för att kritiskt granska och värdera informationen som finns på Wikipedia. Några praktiska tillämpningar i biblioteksverksamheter är undervisning i skol- och universitetsbibliotek. Biblioteks- och informationsvetenskaplig forskning om MIK och Wikipedia belyser framför allt plattformen som en egen informationsdomän, och mer sällan kopplingen till just bibliotek.

Wikipedia används av människor för översiktlig läsning om kultur och underhållning, men också för att hitta hälsoinformation och juridisk information. I ett exempel om studenters tillit till Wikipedia så visade det sig att studenterna regelbundet använde Wikipedia både för studier och på fritiden, men att de sällan redigerade även om de upptäckte något ofullständigt.

I kunskapsöversikten får vi också ett antal exempel på hur ett bibliotek kan komma i gång med Wikipedia. Detta genom att vi blir presenterade för projekt och kampanjer som ägt rum i eller i samarbete med bibliotek. Bland dessa märks att arrangera skrivstuga, haka på kampanjen #lib1ref, eller skaffa en Wikimedian-in-residence, WiR. En WiR är en wikimedian (alltså någon som redigerar på Wikipedia) som arbetar inom en specifik organisation. 36 av 171 WiR har hittills varit placerade i biblioteksverksamheter runtom i världen. Kampanjen *Every Book Its Reader* är ett biblioteksinitiativ som syftar till att utöka informationen om böcker, litterära verk och muntligt traderade berättelser på Wikipedia. Detta för att gynna yrkesgrupper som arbetar med litteratur.

Vi får också förslag på fortsatt arbete med Wikipedia och vilka kunskapsluckor som kan undersökas vidare. Bland dessa finns att kika på effekter av kampanjer, WiR-projekt och skrivstugor. Det föreslås också nordisk forskning på området Wikipedia såväl som Wikipedia och bibliotek utifrån att de nordiska språkversionerna är olika stora och har olika aktiva användargrupper. Även användare av och medskapare av Wikipedia är ett utforskat forskningsområde. Därtill vore det intressant att se om Wikipedia kan användas för att sammanföra bibliotek, kulturarvsinstitutioner och medborgarforskare.

I och med mängden initiativ som ändå finns i biblioteks- och kulturarvssektorerna väcker kunskapsöversikten avslutningsvis frågan om det inte därför också finns utrymme för ett mera strategiskt arbete med Wikipedia.

1. Bibliotek + Wikipedia = sant?

Kunskap öppnar dörrar och skapar möjligheter för människor. Grundtanken med både bibliotek och Wikipedia är att göra kunskap tillgänglig för alla, eller åtminstone för fler människor. Den deltagarfokuserade modell som Wikipedia och de andra Wikimediaprojekten använder skiljer dem från den traditionella biblioteksorganisationen, men både kunskapssynen och synen på delaktighet har många gemensamma nämnare mellan Wikipedia och det allmänna biblioteksväsendet. Och precis som i biblioteken så finns i Wikimediarörelsen professionella strukturer som sätter ramar för arbetet, samtidigt som användarna både läser och bidrar till verksamheten.

1.1 Varför en kunskapsöversikt och för vem?

Kunskapsöversiktens syfte är att öka kompetensen om fria kunskapsresurser i ett biblioteksperspektiv och hur arbete med Wikipedia och andra liknande plattformar relaterar till bibliotekens arbete och uppdrag.

Kunskapsöversikten ska också bidra till att fler bibliotekarier och andra yrkesverksamma som arbetar med eller inom bibliotek får kunskap om Wikipedia i relation till bibliotekens arbete med medie- och informationskunnighet. Den visar förhoppningsvis att det finns mycket att göra, att fundera på och relatera till om du arbetar med eller inom bibliotek.

Kunskapsöversikten är uppdelad i följande tematiska områden som alla har skärningspunkten mellan bibliotek och Wikipedia i fokus:

- delaktighet och kopplingen till det demokratiska uppdraget
- kunskapsorganisationen
- kulturarvet
- medie- och informationskunnighet, MIK
- biblioteksrelaterade projekt.

I slutet finns en framåtblick med förslag på hur du kan arbeta vidare med Wikipedia och vilka kunskapsluckor som finns att undersöka vidare.

1.2 Metod och avgränsningar

Denna kunskapsöversikt sammanfattar framför allt forskning som gjorts på området bibliotek och Wikipedia. Huvudsakligen rör forskningen uppslagsverket Wikipedia, men även andra Wikimediaplattformar (som Wikimedia Commons och Wikidata) dyker upp. Jag har gjort en poäng av att söka brett efter forskning och därför försökt röra mig utanför de lingvistiska gränser jag behärskar. Att med hjälp av internet kunna översätta skrifter på vitt skilda språk öppnar också nya kunskapsdörrar, även om det också ställer högre krav på tolkning, värdering och källkritik.

Informationssökningen har skett i följande kanaler:

- allmänna bibliotekssökfunktioner (som söker i flera kataloger och databaser samtidigt) med sökfrasen "(wikipedia OR wikimedia) AND librar*" och avgränsning peer review
- databaser för biblioteks- och informationsvetenskap (LISA, LISTA) med sökfrasen "(wikipedia OR wikimedia) AND librar*" och avgränsning peer review

- DiVA (digitala vetenskapliga arkivet) som täcker en mycket stor del av den forskning som framställs vid svenska lärosäten, kulturarvsinstitutioner och myndigheter.
Avancerad sökning – Forskningspublikationer med sökfrasen ”wikipedia”
- konferensprogrammet till WikiLibCon22 och referenser från presentationerna där.

Urvalet av forskning i kunskapsöversikten har fokuserat på de senaste tio åren för att det ska vara aktuellt och användbart för dig som vill använda kunskapsöversikten som ett verktyg för att börja arbeta med Wikipedia. Det finns mycket skrivet på ämnet och det har varit omöjligt att läsa allt, så denna översikt presenterar ett axplock utifrån de övergripande teman jag kunde skönja i urvalet.

Kunskapsöversikten är inte en sammanställning över biblioteksrelaterade Wikimediaprojekt. Sett till helheten är det endast ett fåtal projekt som tas upp för att belysa vad, hur och varför bibliotek kan jobba med Wikipedia. Detta är inte heller en systematisk forskningsöversikt över bibliotek och Wikipedia utan ett bredare anslag har prioriterats framför att redogöra för ett enskilt fenomen (till exempel skrivstugor på bibliotek). Kunskapsöversikten ger en bred översikt av området Wikipedia och bibliotek, men den är inte komplett.

1.4 Definitioner

Med **bibliotek** avses i denna översikt de institutioner som är en del av det allmänna biblioteksväsendet. I det fall en särskild bibliotekstyp avses anges det i texten eller av kontexten. Merparten av forskningen rör dock folkbibliotek och högskolebibliotek.

Med **kulturarvsinstitutionerna** avses i denna översikt de institutioner som på engelska och i internationella Wikipediasammanhang kallas GLAM (*Galleries Libraries Archives Museums*). På svenska används ibland ABM-sektorn, men det finns ingen begreppslig konsensus kring vilket uttryck som är mest lämpligt. Därför används här kulturarvsinstitutioner eftersom namnet i sig tydligare beskriver deras verksamhet.

Med **Wikipedia** avses oftast uppslagsverket, men ibland används det också som paraplybegrepp för andra Wikimediaprojekt, till exempel i uttryck som ”biblioteksarbete med Wikipedia”. I konkreta exempel anges specifikt vilken Wikimediaplattform som menas (till exempel Wikimedia Commons). Även om Wikimedia är vad som snarare borde användas som paraplybegrepp (läs mer om detta i avsnitt 3.1 *Wikipedias kunskapsorganisation*) så är Wikipedia ett mer välkänt begrepp och den Wikimediaplattform som oftast används och åsyftas.

2. "Alla kan redigera!" – Wikipedia och delaktighet

Hur kan vi som bibliotek och andra institutioner förhålla oss till denna komplexa, globala och sociala struktur och kan den utgöra ett hinder? Vilket ansvar har vi gentemot våra användare när vi lotsar in dem i detta sammanhang? Det här avsnittet beskriver vad Wikipedia är och hur Wikimediarelsen ser ut. Avsnittet kopplar också ihop Wikipedia med det allmänna biblioteksväsendets verksamhet och uppdrag.

2.1 Vad är Wikipedia?

En wiki (från hawaiiska *wiki*, 'snabb') är "en webbplats där sidorna enkelt och snabbt kan redigeras av besökarna själva via ett webbgränssnitt. Ändringar publiceras omedelbart, utan att fördröjas av granskningsförfaranden."¹ Wikiwebbplatser är ett exempel på webb 2.0, som är ett samlingsbegrepp för webbens utveckling mot interaktiva tjänster och innehåll.²

Grundidén i Wikipedia kan vara bra att ha med sig även när man som bibliotek använder Wikipedia i andra syften, till exempel för ett ökat deltagande och synliggörande av underrepresenterade grupper. Detta är något som enligt lag ligger i bibliotekets verksamhet, men som i Wikimediarelsen är fristående initiativ frikopplade från uppslagsverkets mål och syfte.

2.2 Representation och redaktörskap

Exempel på underrepresenterade grupper där riktade insatser har gjorts är kvinnor, där Wikimedia Sverige tillsammans med Utrikesdepartementet anordnat kampanjer och skrivstugor för att komma till rätta med snedfördelningen.³ Trots en stadig ökning så är artiklar om kvinnor fortfarande i minoritet,⁴ men att diskussionen och arbetet pågår är också en viktig sak att ta med sig i biblioteksarbete med Wikipedia eftersom det kan vara en intressant diskussionsingång med biblioteksanvändare.

Ett annat exempel på underrepresenterade grupper är hbtqi-personer vars synlighet på Wikipedia ser olika ut på olika språkversioner. Bibliotekarien Michael David Miller vid McGill University i Kanada hade noterat att det förvisso fanns många artiklar i hbtqi-kategorin på franskspråkiga Wikipedia men att dessa inte representerade hbtqi-personer och hbtqi-händelser i den franskspråkiga världen utan snarare var översättningar av engelska artiklar. Därför anordnades skrivstugor vid universitetsbiblioteket och Wikipedia utökades med artiklar om queera författare och artister och historiska hbtqi-händelser i Montréal.⁵ Ett liknande projekt för svenskspråkiga Wikipedia har genomförts av Biblioteksutveckling Sörmland.⁶

¹"Wiki", i *Wikipedia*, 22 januari 2023, <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Wiki&oldid=1135092670>.

²Den efterföljande Webb 3.0, oftare kallat Web3 eller Semantiska webben, inkluderar till exempel idéer om decentralisering av webben (t.ex. fediversum) och blockkedjetekniker. "Web3", i *Wikipedia*, 17 februari 2023, <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Web3&oldid=1139945346>; "Webb 2.0", i *Wikipedia*, 16 augusti 2022, https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Webb_2.0&oldid=51083172.

³"WikiGap/2021 - Meta", åtkomstdatum 6 mars 2023, <https://meta.wikimedia.org/wiki/WikiGap/2021>.

⁴Eric Luth, "50 000 kvinnor på svenskspråkiga Wikipedia!", *Wikimedia Sverige* (blog), 26 juni 2020, 000, <https://wikimedia.se/2020/06/26/50-000-kvinnor-pa-svensksprakiga-wikipedia/>.

⁵Michael David Miller och Laurie Bridges, "A Booktalk. Wikipedia and Academic Libraries, A Global Project", https://commons.wikimedia.org/wiki/File:A_Booktalk_Wikipedia_and_Academic_Libraries_A_Global_Project.pdf.

⁶"Wikipedia:Projekt HBTQI", i *Wikipedia*, 23 februari 2023, https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia:Projekt_HBTQI&oldid=51932569.

Att anta ett tillfälligt redaktörskap för en del av Wikipedia genom tematiska skrivstugor (eller andra insatser) kan vara ett sätt att ta vara på den roll som bibliotek har som förmedlare av information och kunskapsauktoritet.

2.3 Kan Wikipedia vara ett verktyg för bibliotekens demokratiska uppdrag?

Biblioteken har en roll att verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning, något som fastställs i bibliotekslagen.⁷ Hur hänger detta ihop med Wikipedia? Wikipedia beskrivs på sin startsida som ”den fria encyklopedin som alla kan redigera”⁸ vilket bjuder in till allmänhetens delaktighet. Uppslagsordet *Wikipedia* på Wikipedia beskriver det som

”en wiki och en mångspråkig webbaserad encyklopedi [med] i huvudsak fritt och öppet innehåll som utvecklas av dess användare [...] Innehållet bygger på oberoende trovärdiga källor. Wikipedia lanserades den 15 januari 2001 och [s]venskspråkiga Wikipedia startades den 21 maj 2001. Wikipedia är rankad som världens sjunde och Sveriges sjätte mest besökta webbplats.”⁹

I en svensk wikipedians personliga skildring av ett mångårigt engagemang och anställningsförhållande i Wikimediärörelsen betonas att Wikipedia inte har en strävan efter demokrati och delaktighet per se utan strävar efter att det ska finnas ett gemensamt skrivet, fritt tillgängligt uppslagsverk med så neutral information som möjligt om allmänt relevanta ämnen.¹⁰

På Wikimedia+Libraries-konferensen i Maynooth 2022¹¹ hölls många presentationer om olika globala synvinklar på Wikipedia och bibliotek. En av konferensens huvudtalare var Nkem Osuigwe som kopplade ihop kritiskt bibliotekarieskap (*critical librarianship*) med bibliotekens Wikipediaarbete. Genom att erkänna att bibliotek genom sin samhällsroll också har en stor makt så kan biblioteken förvalta den makten på ett sätt som inkluderar och möjliggör för fler att ta del av och skapa kunskap. Osuigwe menar att ett viktigare koncept för bibliotek och bibliotekarier än ”neutralitet” är att de är ”öppna”, det vill säga att de försvarar intellektuell frihet och kultur, oavsett om rådande politiska, ekonomiska eller sociala attityder vill begränsa detta, och vidare att Wikipedia är ett bra verktyg för bibliotek att göra detta.¹²

Paul Thomas undersöker bibliotekariers roll som motbalans till Wikipedias tendens att upprätthålla ”status quo”. Han menar att intersektionell klassanalys inte har använts för att studera Wikipedia som avsändare och återskapare av en hegemonisk ideologi som förtrycker och uppmanar

⁷Bibliotekslag (SFS 2013:801), Kulturdepartementet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bibliotekslag-2013801_sfs-2013-801.

⁸Wikipedia, ”Huvudsida”, Wikipedia, den fria encyklopedin, 2023, <https://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida>.

⁹”Wikipedia”, i *Wikipedia*, 6 februari 2023, <https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia&oldid=51850480>.

¹⁰Johan Jönsson, *Wikipedia inifrån* (Stockholm: Verbal, 2022). jfr. s. 105, 132, 151.

¹¹”Wikimedia+Libraries International Convention 2022 - Meta”, åtkomstdatum 6 mars 2023, https://meta.wikimedia.org/wiki/Wikimedia%2BLibraries_International_Convention_2022.

¹²Nkem Osuigwe [AfricanLibrarian], ”Keynote address at the Wikimedia+Libraries conference, Maynooth, Ireland July 23-24th, 2022”, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Keynote_address_Wikimedia_through_the_prisms_of_critical_librarianship.pdf.

bibliotekarier att ägna sig åt ”kritiskt redigerande”, det vill säga ett förhållningssätt som utgår från ett erkännande av makt och hur den kan dekonstrueras för att avbryta detta status quo.¹³

Denna fråga går också att koppla till bibliotekens uppdrag att ägna särskild uppmärksamhet åt nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska, samt annat arbete bibliotek gör för minoritetsgrupper. Vilka språkversioner finns Wikipedia på och hur omfattande är de? Vad innebär det för faktagranskning och förtroende om en språkversion av uppslagsverket är mindre och har färre skribenter? Är vissa grupper och fenomen och händelser kopplade till dessa grupper underrepresenterade på Wikipedia?

¹³Paul Thomas, "Reverting Hegemonic Ideology: Research Librarians and Information Professionals as 'Critical Editors' of Wikipedia", *College & Research Libraries* 82, nr 4 (juni 2021): 567–83, <https://doi.org/10.5860/crl.82.4.567>.

3. Med länkar skall uppslagsverk byggas – Wikipedia och kunskapsorganisation

Ett tydligt men inte så omdiskuterat överlapp mellan Wikipedia och bibliotek är hur informationen organiseras. Sett till de nästan ändlösa möjligheterna att expandera uppslagsverket (och även de övriga Wikimediaplattformarna), hur är informationen kategoriserad, avgränsad och länkad? Finns det några kontrollerade vokabulärer och varifrån kommer auktoritetsinformationen? Detta stycke tar upp några forskningsexempel på hur produktion, citering och klassifikation av kunskap kan se ut i Wikipedia och hur det relaterar till bibliotekens och kulturarvsinstitutionernas kunskapsorganisation.

3.1 Wikipedias kunskapsorganisation

I detta stycke beskrivs framför allt kunskapsorganisationen i uppslagsverket Wikipedia, men det är värt att notera att Wikimediarörelsen har många underprojekt med olika informationspraktiker. I boken *Wikipedia inifrån* beskrivs kortfattat och informativt – om än något personligt – Wikipedias historia, struktur och utveckling.¹⁴ I korthet är Wikimedia ett paraply framför allt för ett stort antal webbsidor som är baserade på programvaran Mediawiki: uppslagsverket Wikipedia är störst och mest berömt; Wikimedia Commons är en databas för ljud, bild och andra mediefiler, Wiktionary är en ordbok, Wikisource samlar texter och så vidare – en komplett förteckning på Wikimediaprojekt och olika wikianvändargrupper (till exempel Wikimedia Sverige) finns på Metawiki.¹⁵

Uppslagsverket Wikipedia följer en klassisk encyklopedisk modell på så vis att artiklarna ska vara av allmänt intresse och vara neutrala.¹⁶ Till skillnad från encyklopedier som trycks på papper så har dock Wikipedia inga platsbegränsningar i mängden information som kan samlas och författarmodellen – att vem som helst kan bidra – innebär att det inte finns några redaktionella begränsningar (till exempel antal tecken i en text).

Ett utmärkande drag för uppslagsverket är att det går att se redigeringshistoriken för alla artiklar, vilket bjuder in till källkritisk granskning på ett sätt som traditionella uppslagsverk och bibliotekskataloger inte gör, oavsett om de är fysiska eller digitala. I en artikel om bibliotekskataloger och Wikipedias kunskapsorganisation menar författaren att Wikipedia kan vara modell för framtidens bibliografier och kataloger som bör vara strukturerade på ett sådant sätt att de möjliggör historisk granskning, till exempel av förändringar i klassifikationen.¹⁷

I Wikipedia finns olika kategorier som används för att underlätta navigering i uppslagsverket. Kategorierna underlättar också automatisk läsning av uppslagsverket. I en studie undersöks hur uppslagsverkets kategorier kan användas för en förenklad manuell indexering av öppna textresurser (i stället för att använda ett mer avancerat klassifikationssystem av den typ som används i

¹⁴Jönsson, *Wikipedia inifrån*.

¹⁵"Complete List of Wikimedia Projects - Meta", åtkomstdatum 28 februari 2023, https://meta.wikimedia.org/wiki/Complete_list_of_Wikimedia_projects.

¹⁶"Wikipedia:Grundprinciperna", i *Wikipedia*, 4 december 2021, <https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia:Grundprinciperna&oldid=49905742>.

¹⁷Kris Joseph, "Wikipedia Knows the Value of What the Library Catalog Forgets", *Cataloging & Classification Quarterly* 57, nr 2/3 (februari 2019): 166–83, <https://doi.org/10.1080/01639374.2019.1597005>.

bibliotek). Resultatet visar dock att den automatiskt extraherade taxonomin inte var tillräcklig för att stöda ett arbete med manuell indexering.¹⁸

3.2 Källhänvisningar och citering

Användandet av Wikipedia som en trovärdig källa i vetenskapliga artiklar är en omdebatterad fråga. Medan debatten pågår har forskare undersökt hur Wikipedia faktiskt citeras i vetenskapliga texter genom att söka igenom referentgranskade publikationer mellan 2002 och 2015 i databasen Web of Science (en av världens största forskningsdatabaser).¹⁹ Resultaten visar att citering av Wikipedia ökar och artikelförfattarna frågar sig om detta beror på sämre publiceringsstandarder i öppet tillgängliga tidskrifter eller om det används mer av ”forskare från institutioner av lägre kvalitet eller från utvecklingsländer, där tillgången till auktoriserade informationskanaler är begränsad.” Artikelförfattarnas syfte är att bidra till en välinformerad diskussion om ämnet för att förbättra vetenskaplig kommunikation i stort.

En annan studie undersöker citering åt andra hållet, det vill säga forskning som citeras i Wikipediaartiklar. Studien undersöker hur biblioteks- och informationsvetenskaplig litteratur publicerad mellan 2001 och 2010 citeras på Wikipedia och hur citeringar mäts på Wikipedia. De kommer fram till att det finns begränsningar för att använda Wikipedia-citeringar i forskningsutvärderande syfte, bland annat på grund av bristande standardisering och ofullständighet i referenserna.²⁰ Detta relaterar bland annat till Altmetrics (ett verktyg som används som alternativ eller komplement till bibliometri) som endast spårar citeringar från vissa språkversioner av Wikipedia (svenskspråkiga Wikipedia ingår till exempel inte).²¹

Ytterligare en studie som undersöker referenser i Wikipedia djupdyker i ett exempel från polskspråkiga Wikipedia. Källorna till 50 slumpmässigt utvalda artiklar om historiska personer kopplade till den österrikiska delningen av Polen har samlats in, kategoriserats och undersökts med hjälp av R (ett programmeringsspråk för dataanalys). Majoriteten av källorna visade sig vara primärkällor (till exempel myndighetsdokumentation, nyhetsartiklar och liknande material som finns tillgängligt i digitala bibliotek) och de sekundärkällor som används är framför allt böcker, webbsidor och bokkapitel. Även denna forskare kom fram till att det var svårt att analysera referenser i Wikipedia.²²

¹⁸Ahmad Aghaebrahimian, Andy Stauder, och Michael Ustaszewski, "Testing the validity of Wikipedia categories for subject matter labelling of open-domain corpus data", *Journal of Information Science* 48, nr 5 (oktober 2022): 686–700, <https://doi.org/10.1177/0165551520977438>.

¹⁹Robert Tomaszewski och Karen I. MacDonald, "A Study of Citations to Wikipedia in Scholarly Publications", *Science & Technology Libraries* 35, nr 3 (juli 2016): 246–61, <https://doi.org/10.1080/0194262X.2016.1206052>.

²⁰Aida Pooladian och Ángel Borrego, "Methodological issues in measuring citations in Wikipedia: a case study in Library and Information Science", *Scientometrics* 113, nr 1 (oktober 2017): 455–64, <https://doi.org/10.1007/s11192-017-2474-z>.

²¹"Wikipedia Tracking", Altmetric, åtkomstdatum 23 februari 2023, <https://help.altmetric.com/support/solutions/articles/6000235982-wikipedia>.

²²Bartłomiej Włodarczyk, "What Does a 'Reliable Source' Mean? Types and Structure of References in Polish Wikipedia Articles About Historical Persons: Czym jest „wiarygodne źródło”? Typy źródeł bibliograficznych i struktura ich opisów w artykułach dotyczących postaci historycznych w polskiej Wikipedii.", *Zagadnienia Informacji Naukowej* 116, nr 2 (juli 2020): 45–63, <https://doi.org/10.36702/zin.712>.

3.3 Genrer och ämnesord

En studie från 2020 analyserar bibliotekariers roll i projektet WikiProject COVID-19²³ som syftar till att tillse att informationen på Wikipedia om det högaktuella och (under studiens gång) snabbt föränderliga ämnet är korrekt. Bibliotekariernas kunskap om standardiserad resursbeskrivning och metadata presenteras som en viktig förutsättning för projektet. En fallstudie görs om universitetsbiblioteket i Salerno, där bibliotekarierna utgått från tidigare Wikipediakunskaper (från deltagande i till exempel #lib1ref och lokala Wikipediainitiativ) för arbete med kvalitetsgranskning av de källor som använts i Wikipediaartiklar om Covid-19, med hjälp av till exempel unika identifierare, korrekta referenser och kategorisering i ämnesord.²⁴

I en studie från 2019 berättas om hur ämnesord som används i Cochrane Library (en samling av medicinska databaser) har länkats automatiskt till Wikipedia genom maskinläsning och identifiering av koncept i uppslagsverkets innehåll som motsvarar ämnesorden. På grund av engelska Wikipedias storlek bedömer forskarna att manuell kategorisering av artiklar skulle kräva för mycket tid och arbete. Studien är ett exempel på hur det går att försöka koppla ihop Wikipediaartiklar med biblioteksdatabasers kontrollerade vokabulärer.²⁵

3.4 Länkade bibliotekskataloger

I en spansk artikel är en fördel som framställs med att synliggöra kulturarvsinstitutioners kataloger på Wikipedia att användare kan hitta till institutionerna via Wikipediaartiklar där de nämns. För att det ska vara möjligt att göra behöver kataloger åtminstone en permanent länk (URL) men ännu hellre URI:er som används i länkad öppen data. I projektet som artikeln beskriver används ett program för att automatiskt hitta och skapa länkar mellan Wikidata och kataloger. Artikelförfattarna ser detta som en naturlig utveckling från stängda OPAC:er till öppna kataloger.²⁶

På Wales nationalbibliotek initierades ett projekt (WiciLlên project/Sum of all Welsh) för att dela data om alla böcker av walesiskt intresse som någonsin publicerats i Wales via Wikidata. Ett dataset bestående av information om ungefär en halv miljon böcker, deras författare och förlag gjordes tillgängligt och 50 000 av katalogposterna delades via Wikidata för att öka tillgängligheten och skapa möjligheter för forskare och utvecklare att använda dessa.²⁷

På University of Pittsburgh anlätades hösten 2013 två historiestudenter för att koppla ihop universitetets digitala samlingar med Wikipedia genom att länka till samlingarna i relevanta artiklar,

²³"Wikipedia:WikiProject COVID-19", i *Wikipedia*, 28 november 2022, https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia:WikiProject_COVID-19&oldid=1124396436.

²⁴Alessandra Boccone och Tania Maio, "Biblioteche e bibliotecari nel Wikiproject Covid-19: authority control, contenuti di qualità e linked open data: Libraries and librarians in the Covid-19 Wikiproject: authority control, quality content and linked open data.", *AIB Studi* 60, nr 2 (maj 2020): 269–91, <https://doi.org/10.2426/aibstudi-12189>.

²⁵Arash Joorabchi och Abdulhussain E. Mahdi, "Towards linking libraries and Wikipedia: automatic subject indexing of library records with Wikipedia concepts", *Journal of Information Science* 40, nr 2 (april 2014): 211–21, <https://doi.org/10.1177/0165551513514932>; Arash Joorabchi, Cailbhe Doherty, och Jennifer Dawson, "'WP2Cochrane', a tool linking Wikipedia to the Cochrane Library: Results of a bibliometric analysis evaluating article quality and importance", *Health Informatics Journal* 26, nr 3 (september 2020): 1881–97, <https://doi.org/10.1177/1460458219892711>.

²⁶Xavier Agenjo-Bullón och Francisca Hernández-Carrascal, "Wikipedia, Wikidata y Mix'n'match Wikipedia, Wikidata and Mix'n'match: Wikipedia, Wikidata and Mix'n'match.", *Anuario Think EPI* 14 (januari 2020): 1–18, <https://doi.org/10.3145/thinkepi.2020.e14f01>.

²⁷Llyfrgell Genedlaethol Cymru / National Library of Wales, "WiciLlên Project: Sharing Information About Welsh Literature", National Library of Wales Blog, 10 september 2019, <https://blog.library.wales/wicillen-project/>; "WikiCite 2018/Program/Evans - Meta", åtkomstdatum 24 februari 2023, https://meta.wikimedia.org/wiki/WikiCite_2018/Program/Evans.

samt redigera artiklarna om det fanns information att utöka artiklarna med.²⁸ I University of Houston's bibliotek gjorde ett liknande initiativ våren 2010 och drivkraften var en OCLC-rapport från 2005²⁹ som konstaterade att endast två procent av studenterna inledde sin forskning med en sökning i biblioteksresurserna. Strategin visade sig fungera och universitetets digitala samlingar användes i högre grad efter att de länkats till via Wikipedia som bland annat källmaterial.³⁰

²⁸Ed. Galloway och Cassandra DellaCorte, "Increasing the Discoverability of Digital Collections Using Wikipedia", *Pennsylvania Libraries: Research & Practice* 2, nr 1 (Spring 2014): 84–96, <https://doi.org/10.5195/palrap.2014.60>.

²⁹Cathy De Rosa, *Perceptions of Libraries and Information Resources: A Report to the OCLC Membership* (OCLC, 2005).

³⁰Danielle Elder, R.Nicole Westbrook, och Michele Reilly, "Wikipedia Lover, Not a Hater: Harnessing Wikipedia to Increase the Discoverability of Library Resources", *Journal of Web Librarianship* 6, nr 1 (januari 2012): 32–44, <https://doi.org/10.1080/19322909.2012.641808>.

4. Att minnas tillsammans – Wikipedia och kulturarvet

I det här avsnittet presenteras forskning som handlar om hur bibliotek och andra kulturarvsinstitutioner använt sig av eller resonerat kring Wikimediaprojekten. En ingång till möjligheter för Wikipedia och folkbibliotek eller forskningsbibliotek att samverka är IFLA:s och Wikipedia Librarys³¹ gemensamma diskussionsrapporter. För folkbibliotek nämns digital kunnighet, kunskap om informationssamhället och delande av lokalt kulturarv som viktiga möjligheter och rapporten understryker vikten av denna funktion särskilt i länder där bibliotek utgör en viktig plats för tillgång till digital information och där resurser saknas för att investera i egna digitala verktyg.³² För forskningsbibliotek nämns crowdsourcing, nya sätt att nå ut till och engagera allmänheten, skrivande, projektledning, publicering och länkad öppen data som potentiella samarbeten.³³

4.1 Synliggörande av samlingar och verksamhet

I ett nyzeeländskt projekt, *Critter of the Week*, har museisamlingar använts för att dela samlingarna med en bredare publik. En artikel som beskriver projektet noterar att Wikimedia Commons är en möjlighet i synnerhet för naturhistoriska samlingar som inte har samma upphovsrättsliga problematik som andra typer av museer kan ha. Möjligheterna med Wikimediaplattformarna är stora men artikelförfattaren menar också att Wikimediarens arbetsätt intuitivt kan kännas tvärtemot hur kulturarvsinstitutioner vanligtvis arbetar, till exempel att samarbeta med amatörer, att publicera inkomplett och ofärdigt material utanför de egna kanalerna och att göra avkall på auktoritetsrollen.³⁴

En studie av hur konstverk i Wikimedia Commons används i engelska Wikipediaartiklar kommer fram till att endast 3 % av konstverken används som illustrationer men att de som används gör det i kontexter bortom konstrelaterade ämnen, till exempel för att skildra historiska skeenden, vetenskap, geografi och som alternativ till fotografier. En slutsats från studien är att Wikipedia kan vara en viktig kommunikationskanal för museer och att konstverken når en större publik på Wikipedia jämfört med fysiska museibesök.³⁵

Att använda Wikipedia för crowdsourcing kan vara ett sätt att förbättra digitaliserade samlingar. National Library of Scotland använde sig av Wikisource för att låta personalen rätta OCR-

³¹The Wikipedia Library är ett internationellt projekt finansierat av Wikimedia Foundation som syftar till att ge alla wikipedianer tillgång till biblioteksresurser så att de kan leta efter och få tillgång till källor till artiklar de skriver. Jake Orlowitz, "The Wikipedia Library: The Biggest Encyclopedia Needs a Digital Library and We Are Building It", *JLIS.it* 9, nr 3 (15 september 2018): 1–15, <https://doi.org/10.4403/jlis.it-12505>.

³²Carme Fenoll m.fl., "Opportunities for Public Libraries and Wikipedia: A Discussion Paper" (IFLA and The Wikipedia Library, 2016), <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/topics/info-society/iflawikipediaandpubliclibraries.pdf>.

³³Stephan Bartholmei m.fl., "Opportunities for Academic and Research Libraries and Wikipedia" (IFLA and The Wikipedia Library, 2016), <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/topics/info-society/iflawikipediaopportunitiesforacademicandresearchlibraries.pdf>.

³⁴Mike Dickison, "'Critter of the Week': Wikipedia as a Museum Outreach Tool", *Biodiversity Information Science and Standards* 2 (2018): e25798-, <https://doi.org/10.3897/biss.2.25798>.

³⁵Trilce Navarrete och Elena Villaespesa, "Image-based information: paintings in Wikipedia", *Journal of Documentation* 77, nr 2 (mars 2021): 359–80, <https://doi.org/10.1108/JD-03-2020-0044>.

skanningen av skotska chapbooks³⁶ som de hade i sitt digitala bibliotek och resultatet exporterades sedan tillbaka till det digitala biblioteket.³⁷

4.2 Bevarande av kulturarv

Flera kulturarvsinstitutioner har använt Wikimediaplattformar som Wikidata, Wikimedia Commons och Wikisource för att tillgängliggöra och bevara digitaliserade objekt ur sina samlingar. I det här avsnittet följer några exempel på detta. Projekten motiveras av olika faktorer: material som annars inte skulle varit tillgängligt alls eller material som skulle varit svårt att få tillgång till (till exempel endast genom att besöka kulturarvsinstitutionen fysiskt, material som tidigare varit skyddat av upphovsrätten och material som bedöms ha ett stort intresse för allmänheten och därför bör göras mer synligt).

I Schweiz arbetar stiftelsen Swiss Foundation Public Domain och Wikimedia Schweiz med att digitalisera och tillgängliggöra grammofoninspelningar och andra ljudinspelningar som övergått till den kulturella allmänningen (det vill säga verk där upphovsrätten slutat gälla).³⁸ Biblioteca del Congreso Nacional de Chile samarbetade med chilenska wikimedianer för att publicera dokument som tidigare inte varit tillgängliga för allmänheten, bland annat Enciclopedia Chilena (ett nationalencyklopediprojekt som avstannade efter militärkuppen 1973) och dokument kring tiden från nationalstatens grundande på 1830-talet.³⁹

British Library samarbetade med Wikisource för att digitalisera dokument ur sina sydasiatiska samlingar i projektet *Two Centuries of Indian Print*. Över 2000 dokument på bengaliska, syloti, assamesiska och urdu har gjorts tillgängliga och Wikisource valdes som plattform för projektet för att kunna involvera och samarbeta med de bengaliska och indiska Wikimediarelserna.⁴⁰ Ett annat exempel är balinesiska palmbudsmanuskript: merparten av det balinesiska skriftliga kulturarvet finns på palmbud och många av dessa digitaliserades av Internet Archive 2011.⁴¹ Många av de digitaliserade manuskripten har transkriberats och katalogiserats i Wikisource och Wikidata.⁴²

³⁶"En chapbook är ett småtryck i form av exempelvis ett häfte, ett vikt ark eller en mindre och tunnare häftad eller trädbunden bok." "Chapbook", i *Wikipedia*, 26 augusti 2020, <https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Chapbook&oldid=48163478>.

³⁷"Wikisource:WikiProject NLS - Wikisource, the Free Online Library", åtkomstdatum 4 mars 2023, https://en.wikisource.org/wiki/Wikisource:WikiProject_NLS.

³⁸"Digitization Projects/Public Domain Project/Overview - Meta", åtkomstdatum 4 mars 2023, https://meta.wikimedia.org/wiki/Digitization_Projects/Public_Domain_Project/Overview; "Digitization Projects/CC-Zero-Project/Overview - Meta", åtkomstdatum 4 mars 2023, https://meta.wikimedia.org/wiki/Digitization_Projects/CC-Zero-Project/Overview.

³⁹"Digitization Projects/Biblioteca Del Congreso Nacional de Chile - Meta", åtkomstdatum 4 mars 2023, https://meta.wikimedia.org/wiki/Digitization_Projects/Biblioteca_del_Congreso_Nacional_de_Chile.

⁴⁰SGill, *Introducing Wikisource presentation at Wikimedia+Libraries International Convention 2022*, 23 juli 2022, 23 juli 2022, Own work, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Introducing_Wikisource_presentation_at_Wikimedia%2BLibraries_International_Convention_2022.pdf.

⁴¹"The Balinese Digital Library : Free Texts : Free Download, Borrow and Streaming : Internet Archive", åtkomstdatum 4 mars 2023, <https://archive.org/details/Bali?tab=about>.

⁴²Ett exempel från balinesiska Wikisource (med delvis översättning till engelska) är "Awig Awig Desa Silanjaya - Wikisource", åtkomstdatum 4 mars 2023, https://ban.wikisource.org/wiki/Awig_Awig_Desa_Silanjaya; SGill, *English*.

5. "Källa på det?" – Wikipedia och MIK

I detta avsnitt tas forskning upp som rör hur bibliotekarier använder eller integrerar Wikipedia i bildning om medie- och informationskunnighet, MIK. Inom detta område ryms bland annat källkritik, desinformation och misinformation. Det finns en seglivad föreställning av att om *vem som helst* kan redigera kan också *vad som helst* finnas i uppslagsverket (vilket är delvis sant) vilket innebär att det är opålitligt. Samtidigt finns det många wikipedianer som ägnar sig åt att hålla uppslagsverket relevant och korrekt vilket fungerar som en kvalitetsgranskning av innehållet. Därtill är redigeringshistoriken och kravet på källhänvisningar hjälpsamma verktyg för att kritiskt granska och värdera informationen som finns på Wikipedia.

Den biblioteks- och informationsvetenskapliga forskning som finns om MIK och Wikimedia (i synnerhet Wikipedia) belyser framför allt fenomenet, strukturen och webbplatserna som egna informationsdomäner, men mer sällan kopplingen till bibliotek (se till exempel bokkapitlet *Wikipedia and Wikis* av Jutta Haider och Olof Sundin⁴³). I detta avsnitt ligger fokus framför allt på forskning kring praktiska tillämpningar i biblioteksverksamheter om MIK och Wikimedia.

5.1 Fakta och källkritik

Den forskning som finns på detta område rör framför allt undervisning i skolor och på universitet. I de senare fallen finns det många exempel på universitetsbibliotek som arbetar med Wikipedia för att undervisa studenter om källor, källkritik och kunskapsproduktion. Ett undantag är en tjeckisk studie från 2013 som granskade bruket av Wikipediakällor i svaren i en allmän virtuell folkbiblioteksfrågelåda. Studien visar att hänvisningarna till Wikipedia kontinuerligt ökar, vilket visar att det inte bara är allmänheten som använder Wikipedia som källa utan även bibliotekarier och informationsspecialister.⁴⁴

Ett forskningsbiblioteksexempel är från University of Hawai'i där Wikipediaredigering användes i den medicinska utbildningen för att undersöka om förstaårsstuderandes redigerande på ett effektivt sätt ökade deras informationskunnighet och förmågor till livslångt lärande som undersökte hur de såg på sitt sociala ansvar i samband med detta. Studien visade att studenterna skattade sin informationskunnighet och sitt sociala ansvar högre efter att ha deltagit i studien.⁴⁵ I en annan studie från University of Kansas användes Wikipedia för att lära ut hur referentgranskningsprocessen (*scholarly peer review process*) går till. Studenterna fick granska varandras artiklar innan de lades upp på Wikipedia och därför fick de också lära sig om hur Wikipedia kunde användas för vetenskaplig kommunikation.⁴⁶

⁴³Jutta Haider och Olof Sundin, "Wikipedia and Wikis" (Wiley, 2019), <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hb:diva-22705>.

⁴⁴Lucie Sakastrová, "Využívání encyklopedie Wikipedie jako informačního a referenčního zdroje v rámci služby Ptejte se knihovny: The Use of the Wikipedia Encyclopedia as an Information and Reference Source within the Framework of the Service „Ptejte se knihovny" (Ask Your Library).", *Knihovna* 24, nr 2 (december 2013): 48–71.

⁴⁵Melissa K. Kahili-Heede m.fl., "Library instruction and Wikipedia: investigating students' perceived information literacy, lifelong learning, and social responsibility through Wikipedia editing", *Journal of the Medical Library Association* 110, nr 2 (april 2022): 174–84, <https://doi.org/10.5195/jmla.2022.1291>.

⁴⁶Paul Thomas, Matthew F. Jones, och Spencer Mattingly, "Using Wikipedia to teach scholarly peer review: A creative approach to open pedagogy", *Journal of Information Literacy* 15, nr 2 (juni 2021): 178–90, <https://doi.org/10.11645/15.2.2913>.

I en essä från 2023 lyfts frågan om hur AI-verktyg kan påverka innehåll och engagemang i Wikipedia.⁴⁷ Hämtandet av information från Wikipedias öppna data leder förvisso till att informationen sprids men också att människor i mindre utsträckning hittar till själva Wikimediaplattformen och kanske inte ens vet att det är från Wikipedia informationen kommer. Detta skapar en sårbarhet i Wikipedias neutrala ansats eftersom AI-verktygets urval av fakta tar information ur sin uppslagsverk-kontext.

5.2 Desinformation och misinformation

Desinformation och misinformation är komplexa begrepp (en intressant diskussion of definitionerna finns i en artikel av Hilda Ruokolainen och Gunilla Widén⁴⁸) men i denna översikt definieras för enkelhets skull desinformation som avsiktlig falsk eller vilseledande information och misinformation som oavsiktlig falsk eller vilseledande information.

Fresno States universitetsbibliotek skapade ett escape room (rymningsspel) för studenterna där de på temat Donald Trump fick lösa flera informationskunnighetsuppgifter som att komma in på Trumps Wikipediasida, faktakolla Trumps tweets och jämföra och analysera falska nyheter med nyhetsdatabaser.⁴⁹ Rymningsspel som pedagogiskt grepp har också använts i Umeå kommuns Teknikjakten⁵⁰ och av finländska public service-bolaget Yle för att lära ut om falska nyheter.⁵¹ Yle har också publicerat ett rymningsspel online på samma tema, Trollbunkern.⁵²

I det förstnämnda fallet skapas förståelse för hur Wikipedia skulle kunna användas för att sprida falsk information eller undanhålla information och övriga exempel på rymningsspel visar att de fungerar för andra målgrupper (till exempel barn och tonåringar). Ett Wikipediatema skulle alltså gå att väva in i ett övergripande MIK-uppdrag.

Även om engelska Wikipedia ofta åtgärdar uppenbara fel och spam snabbt så är det intressant att fundera över hur snabbt mindre språkversioner kan åtgärda eventuell falsk information och vad detta kan betyda i kontexten svenska Wikipedia. Ett exempel på information som faller mellan granskningsstolarna är från 2020 är när Redditanvändare uppmärksammade att många artiklar på skotska Wikipedia var skrivna på dålig scots och det visade sig bero på att de var skrivna av en amerikansk tonåring. Hen hade skrivit över 23 000 artiklar, vilket motsvarade en tredjedel av skotska Wikipedia.⁵³ Ett annat exempel är den kinesiska kvinna som ägnade årtal åt att skriva falska artiklar om Rysslands medeltidshistoria på kinesiska Wikipedia. Falsifieringen upptäcktes av

⁴⁷Johan Jönsson, "Så hotas Wikipedia av AI", *Biblioteksbladet*, 12 april 2023, <https://www.biblioteksbladet.se/ideer/essa/sa-hotas-wikipedia-av-ai/>.

⁴⁸Hilda Ruokolainen och Gunilla Widén, "Conceptualising misinformation in the context of asylum seekers", *Information Processing and Management*, 2019, <https://doi.org/10.1016/j.ipm.2019.102127>.

⁴⁹Raymond Pun, "Hacking the Research Library: Wikipedia, Trump, and Information Literacy in the Escape Room at Fresno State", *Library Quarterly* 87, nr 4 (oktober 2017): 330–36, <https://doi.org/10.1086/693489>.

⁵⁰"Teknikjakten", åtkomstdatum 3 mars 2023, <https://digidel.se/teknikjakten/omoss.html>.

⁵¹"Titta in i Svenska Yles Escape room och upplev Helsingfors bokmässas på Yle Arenan och i Yle Vega", text (Svenska Yle), åtkomstdatum 3 mars 2023, <https://svenska.yle.fi/a/7-1421628>.

⁵²"Trollbunkern, kan du avslöja trollet som sprider falska nyheter?", text (Svenska Yle), åtkomstdatum 3 mars 2023, <https://svenska.yle.fi/a/7-10017050>.

⁵³"Scots Wikipedia", i *Wikipedia*, 16 december 2022, https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Scots_Wikipedia&oldid=1127812125.

en slump och det visade sig att många av källorna till de välskrivna artiklarna inte existerade (något som för tankarna till källor skapade av chatbottar som ChatGPT).⁵⁴

5.3 Användarnas uppfattningar

En systematisk forskningsöversikt från 2014 om Wikipedias läsare kommer fram till att Wikipedia inte bara används för översiktlig läsning om kultur och underhållning utan också för att hitta hälsoinformation och juridisk information. Enligt översikten används uppslagsverket ofta av forskare, bibliotekarier (framför allt på universitetsbibliotek) och studenter, och är en viktig tillgång för att undervisa i digital litteracitet. Ett exempel som tas upp i studien är att journalister tenderar att lita mindre på Wikipedia än till exempel forskare och bibliotekarier. Artikelförfattarna föreslår att detta kan bero på att informationen journalister söker handlar om aktuella händelser, där artiklarna uppdateras ofta både med ny information och rättning av fel.⁵⁵

Ett mer detaljerat exempel om tilliten till Wikipedia finns i en studie från universitetet i Punjab om studenters tillit till informationen på Wikipedia. I studien visade det sig att de flesta av studenterna som svarat på enkäten använde information från Wikipedia regelbundet både för studier och fritidsintressen och att de oftast inte redigerade eller lade till något innehåll i artiklarna, även om de noterat att innehållet var ofullständigt. Tilliten till objektiviteten på Wikipedia var hög hos studenterna, medan de hade mindre tillit till informationens korrekthet.⁵⁶

⁵⁴Kinesiska Wikipedia har varit blockerat i Fastlandskina sedan 2015, men är ändå en av de största språkversionerna tack vare wikipedianer i bl.a. Taiwan, Hong Kong, Macao och den kinesiska diasporan. "Chinese Wikipedia", i *Wikipedia*, 1 mars 2023, https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Chinese_Wikipedia&oldid=1142267656.

⁵⁵Chitu Okoli m.fl., "Wikipedia in the eyes of its beholders: A systematic review of scholarly research on Wikipedia readers and readership", *Journal of the Association for Information Science & Technology* 65, nr 12 (december 2014): 2381–2403, <https://doi.org/10.1002/asi.23162>.

⁵⁶Wazzuha Amina och Nosheen Fatima Warraich, "Use and trustworthiness of Wikipedia information: students' perceptions and reflections", *Digital Library Perspectives* 38, nr 1 (januari 2022): 16–32, <https://doi.org/10.1108/DLP-04-2021-0030>.

6. Hur kan du komma igång med Wikipedia?

Som föregående avsnitt visar så finns ett aktivt arbete med Wikipedia på många bibliotek. Men hur kan du komma i gång? I detta avsnitt ges exempel på projekt och kampanjer som ägt rum i eller i samarbete med bibliotek. Exempelen är i olika omfattning så om du vill slå på stort kan du börja med en skrivstuga, om du vill prova på så kan du haka på #lib1ref-kampanjen och om ditt bibliotek redan har arbetat med Wikipedia så kanske en *Wikimedian-in-residence* är nästa steg.

6.1 Skrivstugor (*edit-a-thons*)

Skrivstugor, eller edit-a-thons på engelska, är en digital eller fysisk träff där personer träffas för att skriva Wikipediaartiklar, lägga till referenser eller på andra sätt arbeta med Wikimediaplattformarna. Skrivstugorna följer oftast en tydlig modell och det finns mallar och dokumentation för att du enkelt ska kunna komma igång.⁵⁷

Med utgångspunkt i att skrivstugor är en unik och användbar möjlighet för kulturarvsinstitutioner att engagera nya och gamla användare så utreder en bibliotekarie vid University of Waterloo Library i Kanada frågor om logistiska, etiska och kompetensutvecklingsutmaningar i samband med evenemangen - vad behövs för att anordna en framgångsrik skrivstuga? Hur kan arrangörer föregå med gott exempel för att engagera volontärer? Vilka färdigheter får arrangörer och deltagare med sig genom att anordna och delta i skrivstugor?⁵⁸

Det finns många exempel på skrivstugor på bibliotek och kulturarvsinstitutioner och en hel del publicerad forskning som redogör för hur de gått till väga och vilka resultat de fått. I en pilotstudie vid Museum für Naturkunde Berlin gjordes interna samlingsdata tillgänglig via Wikidata och allmänheten bjöds även in att vid edit-a-thons lägga till och berika informationen i databasen. En slutsats från studien var att metoden var bra för att uppmärksamma ”hidden champions”: kvinnliga forskare och lokala samlare.⁵⁹ I ett annat fall använde forskare med koppling till globala kampanjen *Whose Knowledge?* (vars syfte är att föra fram kunskap från marginaliserade grupper på internet, inklusive Wikipedia) skrivstugor som pedagogisk metod för erfarenhetsbaserat lärande om luckor, utelämnande och misrepresentation på Wikipedia.⁶⁰

En intervjustudie med tretton arrangörer av skrivstugor visar att skälen till att arrangera går bortom att lägga till material och nya skribenter och att individers och organisationers värderingar spelar in, till exempel att främja medie- och informationskunnighet och att bygga relationer med omgivningen.⁶¹

⁵⁷”Wikipedia:Skivstuga”, i *Wikipedia*, 18 november 2022, <https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia:Skivstuga&oldid=51526993>.

⁵⁸Danielle Robichaud, ”Wikipedia Edit-a-thons: Thinking Beyond the Warm Fuzzies”, *Partnership: The Canadian Journal of Library & Information Practice & Research* 11, nr 2 (juli 2016): 1–10, <https://doi.org/10.21083/partnership.v11i2.3802>.

⁵⁹Sabine von Mering, Katja Kaiser, och Mareike Petersen, ”Transforming Closed Silos into Shared Resources: Opening up Data on Historical Collection Agents Affiliated with the Museum Für Naturkunde Berlin”, *Biodiversity Information Science and Standards* 6 (2022): 78–, <https://doi.org/10.3897/biss.6.93787>.

⁶⁰Anasuya Sengupta och Brooke A. Ackerly, ”Wikipedia Edit-A-Thons: Sites of Struggle, Resistance, and Responsibility”, *PS, Political Science & Politics* 55, nr 2 (2022): 434–38, <https://doi.org/10.1017/S1049096521001220>.

⁶¹Laura March och Sayamindu Dasgupta, ”Wikipedia Edit-a-Thons as Sites of Public Pedagogy”, *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction* 4, nr CSCW2 (2020): 1–26, <https://doi.org/10.1145/3415171>.

6.2 Kampanjer

Inom Wikimediarörelsen finns ett antal kampanjer som syftar till att engagera fler i Wikipedia. #1lib1ref-kampanjen⁶² (*one librarian, one reference*) skapades av Wikipedia Library för att entusiasmera bibliotekarier (och i förlängningen deras användare) för Wikipedia genom att uppmuntra dem att leta efter pålitliga källor till artiklar där påståenden taggats med ”källa behövs”.⁶³ En utgångspunkt för kampanjen var att bibliotekarier och Wikipedia hade mycket gemensamt, till exempel en strävan efter fri kunskap, och dessutom antogs de ha god kunskap om hur tillförlitliga källor hittas. Kampanjen äger rum två gånger om året, 15 januari till 5 februari samt 15 maj till 5 juni, och är öppen för alla. Den lanserades 2016 i samband med Wikipedias 15-årsdag.

En annan kampanj är Wiki Loves Monuments,⁶⁴ en fototävling som syftar till att berika Wikimedia Commons med bilder på framför allt minnesmärken. I Sverige anordnas tävlingen av Wikimedia Sverige under september månad⁶⁵ och en vinnare går vidare till den internationella finalen. Den större vinsten kan dock anses vara att den kulturella allmänningen berikas med fotografier med fri licens som kan återanvändas i olika sammanhang.

WikiGap är en kampanj med syftet att öka den kvinnliga representationen på Wikipedia genom att skriva fler wikipediaartiklar om kvinnor.⁶⁶ Kampanjen initierades av Wikimedia Sverige och Utrikesdepartementet 2018 som ”som ett sätt att kombinera den för allmänheten viktiga kunskapskällan Wikipedia med den svenska regeringens uttalade feministiska utrikespolitik” och gick ut på att ”svenska ambassader [...] anordnade skrivstugor tillsammans med en lokal Wikimediagrupp och en ytterligare samarbetspart, dit deltagarna kom för att redigera Wikipedia.”⁶⁷ Liknande kampanjer som också syftar till att minska glappet i representationen mellan kvinnor och män på Wikipedia är Wiki Loves Women,⁶⁸ #VisibleWikiWomen⁶⁹ och Wiki4Women.⁷⁰

Kampanjen Every Book Its Reader lanserades i april 2023 och syftar till att utöka informationen om böcker, litterära verk och muntligt traderade berättelser på wikimediaplattformarna. Kampanjnamnet kommer från Ranganathans tredje bibliotekslag (”för varje bok, en läsare”).⁷¹ Att

⁶²”The Wikipedia Library/1Lib1Ref - Meta”, åtkomstdatum 28 februari 2023, https://meta.wikimedia.org/wiki/The_Wikipedia_Library/1Lib1Ref.

⁶³”Mall:Källa behövs”, i *Wikipedia*, 20 juli 2022, https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Mall:K%C3%A4lla_beh%C3%B6vs&oldid=50877234.

⁶⁴”Wiki Loves Monuments”, Wiki Loves Monuments, 2023, <https://www.wikilovesmonuments.org/>.

⁶⁵”Commons:Wiki Loves Monuments 2022 i Sverige - Wikimedia Commons”, åtkomstdatum 12 april 2023, https://commons.wikimedia.org/wiki/Commons:Wiki_Loves_Monuments_2022_in_Sweden/sv; ”Commons:Wiki Loves Monuments 2023 in Sweden/Sv - Wikimedia Commons”, åtkomstdatum 12 april 2023, https://commons.wikimedia.org/wiki/Commons:Wiki_Loves_Monuments_2023_in_Sweden/sv.

⁶⁶”WikiGap - Meta”, åtkomstdatum 12 april 2023, <https://meta.wikimedia.org/wiki/WikiGap>.

⁶⁷”Nu är det dags för årets WikiGap!”, *Wikimedia Sverige* (blog), 8 mars 2022, <https://wikimedia.se/2022/03/08/nu-ar-det-dags-for-arets-wikigap/>.

⁶⁸”Wiki Loves Women/En - Meta”, åtkomstdatum 12 april 2023, https://meta.wikimedia.org/wiki/Wiki_Loves_Women/en.

⁶⁹”Whose Knowledge? | #VisibleWikiWomen - Whose Knowledge?”, åtkomstdatum 12 april 2023, <https://whoseknowledge.org/initiatives/visiblewikiwomen/>.

⁷⁰”Wiki4Women - Meta”, åtkomstdatum 12 april 2023, <https://meta.wikimedia.org/wiki/Wiki4Women>.

⁷¹”Five Laws of Library Science”, i *Wikipedia*, 19 mars 2023, https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Five_laws_of_library_science&oldid=1145437349; Joacim Hansson, ”Etiska kodens betydelse för bibliotekariers professionella identitet ur ett dokumentteoretiskt perspektiv”, 2016, 1–19, <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-57671>.

Wikipedia har bra information om böcker menar kampanjens initiativtagare också gynnar de yrkesgrupper som arbetar med litteratur (bibliotekarier, författare, översättare, förlag med flera).⁷²

6.3 Wikimedian-in-residence

En vanligt förekommande Wikimediasatsning på bibliotek och kulturarvsinstitutioner är att ha en Wikimedian-in-residence (WiR), vilket av Wikimedia Outreach beskrivs som wikimedianer som arbetar inom en organisation, antingen mot finansiell kompensation eller som volontär.⁷³ Den första WiR fanns på British Museum 2010 och därefter har ytterligare 170 WiR tagit plats i olika organisationer.⁷⁴

I Sverige hade Riksantikvarieämbetet hade två WiR 2012 som arbetade med att undervisa personalen om Wikimedia samt att utveckla tekniska lösningar för att koppla ihop Wikipedia och Wikimedia Commons med K-samsök.⁷⁵ Internetmuseum har sedan 2017 en WiR som utökar artiklar, utbildar anställda om Wikipedia och anordnar till exempel skrivstugor och tävlingar.⁷⁶ Andra svenska WiR har funnits på Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)⁷⁷, Musikverket⁷⁸ och Statens museer för världskultur.⁷⁹ Det enda svenska biblioteksexemplet är Biblioteksutveckling Sörmland och Sörmlands museum som gemensamt anlidade en WiR på halvtid under sex månader för att fördjupa institutionernas arbete med Wikimediaplattformarna. Utöver att göra detta visar projektet också på hur samarbete mellan kulturarvsinstitutioner kan organiseras.⁸⁰

En nordisk utblick visar att Finlands nationalarkiv, Danmarks nationalmuseum och Danmarks nationalbibliotek har haft WiR i verksamheten under kortare perioder. 36 av 171 WiR i Wikimedia Outreachs sammanställning har varit placerade i biblioteksverksamheter.⁸¹

Blickar vi ut i världen så har Bodleian Libraries i Oxford samarbetat med Wikimedia UK för att 2015 anställa en WiR för att engagera personal, allmänhet och forskare i att bidra till Wikimedia, främst med utgångspunkt i bibliotekens samlingar. Anställningen finansierades av Wikimedia UK.⁸² I Italien hade Central Institute for Archives (ICAR) och Wikimedia Italia ett samarbetsprojekt

⁷²Alequihdez m.fl., "Introducing #EveryBookItsReader: A New Wikimedia Campaign", *Diff* (blog), 7 mars 2023, <https://diff.wikimedia.org/2023/03/07/introducing-everybookitsreader-a-new-wikimedia-campaign/>.

⁷³"Wikimedian in Residence - Outreach Wiki", åtkomstdatum 28 februari 2023, https://outreach.wikimedia.org/wiki/Wikimedian_in_Residence.

⁷⁴Wikimedia Outreach, "Wikimedian in Residence/NL - Outreach Wiki", åtkomstdatum 1 mars 2023, https://outreach.wikimedia.org/wiki/Wikimedian_in_Residence/nl.

⁷⁵Johan Carlström, Lennart Guldbbrandsson, och André Costa, *Wikimedian in Residence på Riksantikvarieämbetet* (Riksantikvarieämbetet, 2013), <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:raa:diva-3424>.

⁷⁶"Wikipedia:Projekt GLAM/Internetmuseum", i *Wikipedia*, 4 december 2020, https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia:Projekt_GLAM/Internetmuseum&oldid=48522434.

⁷⁷Carl Fredrik (WiR), "Användare:Carl Fredrik (WIR)", Wikipedia, 26 augusti 2019, [https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Anv%C3%A4ndare:Carl_Fredrik_\(WIR\)&oldid=46252895](https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Anv%C3%A4ndare:Carl_Fredrik_(WIR)&oldid=46252895).

⁷⁸"Projekt:GLAM 2017/Musikverket - Wikimedia", åtkomstdatum 1 mars 2023, https://se.wikimedia.org/wiki/Projekt:GLAM_2017/Musikverket.

⁷⁹"Wikipedia:Projekt GLAM/SMVK/WiR 2018", i *Wikipedia*, 6 mars 2018, https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia:Projekt_GLAM/SMVK/WiR_2018&oldid=42557889.

⁸⁰Sofie Jansson, "Rapport från ett residensskap i Sörmland" (Biblioteksutveckling Sörmland, Sörmlands museum, 2022), <https://public360.dll.se/GetPublicFile.ashx?fileid=794407>.

⁸¹Wikimedia Outreach, "Wikimedian in Residence/NL - Outreach Wiki".

⁸²Melanie Cheung, "Bodleian Libraries Joins with Wikimedia UK to Share Historic Collections", *Research Libraries UK* (blog), 26 mars 2015, <https://www.rluk.ac.uk/bodleian-libraries-joins-with-wikimedia-uk-to-share-historic-collections/>.

mellan 2017–2018. Projektets syfte var att med hjälp av en WiR hitta samarbetsytor och ändra attityderna hos arkivarier gentemot Wikimedia för att kunna utöka bidragande och samverka med Wikimedia. Öppen vetenskap-paradigmet var en bidragande faktor till projektets framgång.⁸³ I Italien har också Biblioteca Europea di Informazione e Cultura arbetat kontinuerligt med en WiR sedan 2015 och i en artikel sammanställs praktiska råd om hur bibliotek kan planera för en WiR och vilka aktiviteter en WiR kan ägna sig åt.⁸⁴

Grundläggande utmaningar för ett bibliotek som vill ha en WiR är dels finansiering, dels att planera det som ska utföras av denna (exempel visar på en bredd av sysslor såsom teknisk utveckling, undervisning, kommunikation och tillgängliggörande av digitala samlingar). En inneboende kritik mot WiR kan vara att avlöna en person för ett arbete som vanligtvis utförs av volontärer.

⁸³Marco Chemello, "A Collaborative Example between Archives and Wikipedia Community. A Wikimedian in Residence at Central Institute for Archives", *JLIS.it* 9, nr 3 (01 september 2018), <https://ojs.devarea.it/v2/index.php/jlis/article/view/103>.

⁸⁴Federico Leva och Marco Chemello, "The effectiveness of a Wikimedian in permanent residence: the BEIC case study", *JLIS.it, Italian Journal of Library, Archives & Information Science* 9, nr 3 (september 2018): 141–47, <https://doi.org/10.4403/jlis.it-12481>.

7. En öppen framtid – kunskapsluckor och framåtblickar

Denna kunskapsöversikt visar att bibliotek och Wikipedia inte bara har idéer gemensamt utan att det även finns en hel del gemensam verksamhet. Kunskapsöversikten ger exempel på verksamhet som sker i skärningspunkten mellan bibliotek och Wikipedia.

Det kan vara ett sätt att ta sig an det demokratiska uppdraget, till exempel genom att lyfta underrepresenterade grupper både som användare och i artikelinnehållet. Wikipedias kunskapsorganisation är intressant både som jämförelse med bibliotekens dito, men också som en kanal för att nå ut med bibliotekens samlingar. Wikipedia kan användas för att bevara, synliggöra och göra människor delaktiga i det gemensamma kulturarvet. Som resurs för bildning om medie- och informationskunnighet är uppslagsverket mycket användbart eftersom det går att följa kunskapen från ax till limpa och ställa frågor under tiden. De kampanjer och aktiviteter som genomförs med Wikipediatema skapar inte bara engagemang i wikimediaplattformarna utan också ett socialt sammanhang där användare får samlas och dela kunskap med varandra.

7.1 Frågetecken att utforska

Kunskapsläget kring denna verksamhet är långt ifrån fullständigt. Det finns många fallstudier, men det kunde också vara användbart med övergripande sammanfattningar av hur kampanjer, Wikimedians-in-residence och skrivstugor fallit ut. Det kunde också vara intressant med forskning om skrivstugor för att se vilka målgrupper de når, om de fyller störst funktion som läroprocess eller som textproducerande forum och om vilket genomslag de får på lång sikt. Över lag saknas helhetsbilder över hur bibliotekssektorns olika delar närmar sig Wikipedia vilket gör att enskilda initiativ får representera hur detta går till. Forskningen som finns handlar ofta om forskningsbibliotek medan skolbibliotek och folkbibliotek lyser med sin frånvaro.

Det finns också ett stort behov av nordisk forskning på området, både om Wikipedia i allmänhet och om Wikipedia och bibliotek. De nordiska språkversionerna av Wikipedia är olika stora och har olika aktiva användargrupper – hur kommer det sig? Varför får Wikipedia olika stort genomslag i olika språkliga sammanhang och kan biblioteken påverka detta?

Trots att användarstudier finns med i denna kunskapsöversikt verkar Wikipedia-användarna – i synnerhet de som inte identifierar sig som wikipedianer – vara ett tämligen utforskat område. Hur använder de som arbetar med information på olika sätt (till exempel journalister, bibliotekarier, studerande) Wikipedia och skiljer de sig från andra användare? Nås de av kampanjerna som anordnas, (hur?) och deltar de?

Sett till mängden initiativ som ändå finns i biblioteks- och kulturarvssektorerna går det att fråga sig om det finns utrymme för ett mer strategiskt arbete med Wikipedia? Digitekets temasida om Wikipedia⁸⁵ är en användbar resurs och det vore intressant att veta hur den används samt om den kunde ligga till grund för ett inkluderande av Wikipedia i bibliotekens styrdokument och kursplaner. Det vore också intressant att se om Wikimediaplattformarna kunde användas för att sammanföra bibliotek, kulturarvsinstitutioner och medborgarforskare.

⁸⁵Digiteket, "Wikipedia", Digiteket, 2023, <https://digiteket.se/tema/wikipedia/>.

Litteraturlista

Agénjo-Bullón, Xavier, och Francisca Hernández-Carrascal. "Wikipedia, Wikidata y Mix'n'match Wikipedia, Wikidata and Mix'n'match: Wikipedia, Wikidata and Mix'n'match." *Anuario Think EPI* 14 (januari 2020): 1–18. <https://doi.org/10.3145/thinkepi.2020.e14f01>.

Aghaebrahimian, Ahmad, Andy Stauder, och Michael Ustaszewski. "Testing the validity of Wikipedia categories for subject matter labelling of open-domain corpus data". *Journal of Information Science* 48, nr 5 (oktober 2022): 686–700. <https://doi.org/10.1177/0165551520977438>.

Alequihdez, Michael David MILLER, Laurie Bridges, Lilian Viana, Mtenaespinoza, Nferranf, Sstela, och Tebhogho. "Introducing #EveryBookItsReader: A New Wikimedia Campaign". *Diff* (blog), 7 mars 2023. <https://diff.wikimedia.org/2023/03/07/introducing-everybookitsreader-a-new-wikimedia-campaign/>.

Altmetric. "Wikipedia Tracking". Åtkomstdatum 23 februari 2023. <https://help.altmetric.com/support/solutions/articles/6000235982-wikipedia>.

Amina, Wazzuha, och Nosheen Fatima Warraich. "Use and trustworthiness of Wikipedia information: students' perceptions and reflections". *Digital Library Perspectives* 38, nr 1 (januari 2022): 16–32. <https://doi.org/10.1108/DLP-04-2021-0030>.

"Awig Awig Desa Silanjaya - Wikisource". Åtkomstdatum 4 mars 2023. https://ban.wikisource.org/wiki/Awig_Awig_Desa_Silanjaya.

Bartholmei, Stephan, Rachel Franks, James Heilman, Mylee Joseph, Vicki McDonald, Anna Raunik, Mia Ridge, och Mark Robertson. "Opportunities for Academic and Research Libraries and Wikipedia". IFLA and The Wikipedia Library, 2016. <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/topics/info-society/iflawikipediaopportunitiesforacademicandresearchlibraries.pdf>.

Bibliotekslag (SFS 2013:801), Kulturdepartementet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bibliotekslag-2013801_sfs-2013-801.

Boccone, Alessandra, och Tania Maio. "Biblioteche e bibliotecari nel Wikiproject Covid-19: authority control, contenuti di qualità e linked open data: Libraries and librarians in the Covid-19 Wikiproject: authority control, quality content and linked open data." *AIB Studi* 60, nr 2 (maj 2020): 269–91. <https://doi.org/10.2426/aibstudi-12189>.

Carl Fredrik (WiR). "Användare:Carl Fredrik (WIR)". Wikipedia, 26 augusti 2019. [https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Anv%C3%A4ndare:Carl_Fredrik_\(WIR\)&oldid=46252895](https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Anv%C3%A4ndare:Carl_Fredrik_(WIR)&oldid=46252895).

Carlström, Johan, Lennart Guldbbrandsson, och André Costa. *Wikipedian in Residence på Riksantikvarieämbetet*. Riksantikvarieämbetet, 2013. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:raa:diva-3424>.

"Chapbook". I *Wikipedia*, 26 augusti 2020. <https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Chapbook&oldid=48163478>.

Chemello, Marco. "A Collaborative Example between Archives and Wikipedia Community. A Wikimedian in Residence at Central Institute for Archives". *JLIS.It* 9, nr 3 (01 september 2018). <https://ojs.devarea.it/v2/index.php/jlis/article/view/103>.

Cheung, Melanie. "Bodleian Libraries Joins with Wikimedia UK to Share Historic Collections". *Research Libraries UK* (blog), 26 mars 2015. <https://www.rluk.ac.uk/bodleian-libraries-joins-with-wikimedia-uk-to-share-historic-collections/>.

"Chinese Wikipedia". I *Wikipedia*, 1 mars 2023. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Chinese_Wikipedia&oldid=1142267656.

"Commons:Wiki Loves Monuments 2022 i Sverige - Wikimedia Commons". Åtkomstdatum 12 april 2023. https://commons.wikimedia.org/wiki/Commons:Wiki_Loves_Monuments_2022_in_Sweden/sv.

"Commons:Wiki Loves Monuments 2023 in Sweden/Sv - Wikimedia Commons". Åtkomstdatum 12 april 2023. https://commons.wikimedia.org/wiki/Commons:Wiki_Loves_Monuments_2023_in_Sweden/sv.

"Complete List of Wikimedia Projects - Meta". Åtkomstdatum 28 februari 2023. https://meta.wikimedia.org/wiki/Complete_list_of_Wikimedia_projects.

Dickison, Mike. "'Critic of the Week': Wikipedia as a Museum Outreach Tool". *Biodiversity Information Science and Standards* 2 (2018): e25798-. <https://doi.org/10.3897/biss.2.25798>.

Digiteket. "Wikipedia". Digiteket, 2023. <https://digiteket.se/tema/wikipedia/>.

"Digitization Projects/Biblioteca Del Congreso Nacional de Chile - Meta". Åtkomstdatum 4 mars 2023. https://meta.wikimedia.org/wiki/Digitization_Projects/Biblioteca_del_Congreso_Nacional_de_Chile.

"Digitization Projects/CC-Zero-Project/Overview - Meta". Åtkomstdatum 4 mars 2023. https://meta.wikimedia.org/wiki/Digitization_Projects/CC-Zero-Project/Overview.

"Digitization Projects/Public Domain Project/Overview - Meta". Åtkomstdatum 4 mars 2023. https://meta.wikimedia.org/wiki/Digitization_Projects/Public_Domain_Project/Overview.

Elder, Danielle, R.Nicole Westbrook, och Michele Reilly. "Wikipedia Lover, Not a Hater: Harnessing Wikipedia to Increase the Discoverability of Library Resources". *Journal of Web Librarianship* 6, nr 1 (januari 2012): 32–44. <https://doi.org/10.1080/19322909.2012.641808>.

Fenoll, Carme, John Cummings, Jesús Tramullas, och Àlex Hinojo. "Opportunities for Public Libraries and Wikipedia: A Discussion Paper". IFLA and The Wikipedia Library, 2016. <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/topics/info-society/iflawikipediaandpubliclibraries.pdf>.

"Five Laws of Library Science". I *Wikipedia*, 19 mars 2023. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Five_laws_of_library_science&oldid=1145437349.

Galloway, Ed., och Cassandra DellaCorte. "Increasing the Discoverability of Digital Collections Using Wikipedia". *Pennsylvania Libraries: Research & Practice* 2, nr 1 (Spring 2014): 84–96. <https://doi.org/10.5195/palrap.2014.60>.

Haider, Jutta, och Olof Sundin. "Wikipedia and Wikis". Wiley, 2019. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hb:diva-22705>.

- Hansson, Joacim. "Etiska koders betydelse för bibliotekariers professionella identitet ur ett dokumentteoretiskt perspektiv", 1–19, 2016. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-57671>.
- Jansson, Sofie. "Rapport från ett residensskap i Sörmland". Biblioteksutveckling Sörmland, Sörmlands museum, 2022. <https://public360.dll.se/GetPublicFile.ashx?fileid=794407>.
- Joorabchi, Arash, Cailbhe Doherty, och Jennifer Dawson. "'WP2Cochrane', a tool linking Wikipedia to the Cochrane Library: Results of a bibliometric analysis evaluating article quality and importance". *Health Informatics Journal* 26, nr 3 (september 2020): 1881–97. <https://doi.org/10.1177/1460458219892711>.
- Joorabchi, Arash, och Abdulhussain E. Mahdi. "Towards linking libraries and Wikipedia: automatic subject indexing of library records with Wikipedia concepts". *Journal of Information Science* 40, nr 2 (april 2014): 211–21. <https://doi.org/10.1177/0165551513514932>.
- Joseph, Kris. "Wikipedia Knows the Value of What the Library Catalog Forgets". *Cataloging & Classification Quarterly* 57, nr 2/3 (februari 2019): 166–83. <https://doi.org/10.1080/01639374.2019.1597005>.
- Jönsson, Johan. "Så hotas Wikipedia av AI". *Biblioteksbladet*, 12 april 2023. <https://www.biblioteksbladet.se/ideer/essa/sa-hotas-wikipedia-av-ai/>.
- Jönsson, Johan. *Wikipedia inifrån*. Stockholm: Verbal, 2022.
- Kahili-Heede, Melissa K., Uday Patil, K. J. Hillgren, Earl Hishinuma, och Richard Kasuya. "Library instruction and Wikipedia: investigating students' perceived information literacy, lifelong learning, and social responsibility through Wikipedia editing". *Journal of the Medical Library Association* 110, nr 2 (april 2022): 174–84. <https://doi.org/10.5195/jmla.2022.1291>.
- Leva, Federico, och Marco Chemello. "The effectiveness of a Wikimedian in permanent residence: the BEIC case study". *JLIS.it, Italian Journal of Library, Archives & Information Science* 9, nr 3 (september 2018): 141–47. <https://doi.org/10.4403/jlis.it-12481>.
- Llyfrgell Genedlaethol Cymru / National Library of Wales. "WiciLlên Project: Sharing Information About Welsh Literature". National Library of Wales Blog, 10 september 2019. <https://blog.library.wales/wicillen-project/>.
- Luth, Eric. "50 000 kvinnor på svenskspråkiga Wikipedia!" *Wikimedia Sverige* (blog), 26 juni 2020. <https://wikimedia.se/2020/06/26/50-000-kvinnor-pa-svensksprakiga-wikipedia/>.
- "Mall:Källa behövs". I *Wikipedia*, 20 juli 2022. https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Mall:K%C3%A4lla_beh%C3%B6vs&oldid=50877234.
- March, Laura, och Sayamindu Dasgupta. "Wikipedia Edit-a-Thons as Sites of Public Pedagogy". *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction* 4, nr CSCW2 (2020): 1–26. <https://doi.org/10.1145/3415171>.
- Mering, Sabine von, Katja Kaiser, och Mareike Petersen. "Transforming Closed Silos into Shared Resources: Opening up Data on Historical Collection Agents Affiliated with the Museum Für Naturkunde Berlin". *Biodiversity Information Science and Standards* 6 (2022): 78–. <https://doi.org/10.3897/biss.6.93787>.

- Miller, Michael David, och Laurie Bridges. "A Booktalk. Wikipedia and Academic Libraries, A Global Project". 22 juli 2022.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:A_Booktalk._Wikipedia_and_Academic_Libraries,_A_Global_Project.pdf.
- Navarrete, Trilce, och Elena Villaespesa. "Image-based information: paintings in Wikipedia". *Journal of Documentation* 77, nr 2 (mars 2021): 359–80. <https://doi.org/10.1108/JD-03-2020-0044>.
- Okoli, Chitu, Mohamad Mehdi, Mostafa Mesgari, Finn Årup Nielsen, och Arto Lanamäki. "Wikipedia in the eyes of its beholders: A systematic review of scholarly research on Wikipedia readers and readership". *Journal of the Association for Information Science & Technology* 65, nr 12 (december 2014): 2381–2403. <https://doi.org/10.1002/asi.23162>.
- Orlowitz, Jake. "The Wikipedia Library: The Biggest Encyclopedia Needs a Digital Library and We Are Building It". *JLIS.It* 9, nr 3 (15 september 2018): 1–15. <https://doi.org/10.4403/jlis.it-12505>.
- Osuigwe, Nkem [AfricanLibrarian]. "Keynote address at the Wikimedia+Libraries conference, Maynooth, Ireland July 23-24th, 2022". 17 augusti 2022.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Keynote_address_Wikimedia_through_the_prisms_of_critical_librarianship.pdf.
- Pooladian, Aida, och Ángel Borrego. "Methodological issues in measuring citations in Wikipedia: a case study in Library and Information Science". *Scientometrics* 113, nr 1 (oktober 2017): 455–64. <https://doi.org/10.1007/s11192-017-2474-z>.
- "Projekt:GLAM 2017/Musikverket - Wikimedia". Åtkomstdatum 1 mars 2023.
https://se.wikimedia.org/wiki/Projekt:GLAM_2017/Musikverket.
- Pun, Raymond. "Hacking the Research Library: Wikipedia, Trump, and Information Literacy in the Escape Room at Fresno State". *Library Quarterly* 87, nr 4 (oktober 2017): 330–36. <https://doi.org/10.1086/693489>.
- Robichaud, Danielle. "Wikipedia Edit-a-thons: Thinking Beyond the Warm Fuzzies". *Partnership: The Canadian Journal of Library & Information Practice & Research* 11, nr 2 (juli 2016): 1–10. <https://doi.org/10.21083/partnership.v11i2.3802>.
- Rosa, Cathy De. *Perceptions of Libraries and Information Resources: A Report to the OCLC Membership*. OCLC, 2005.
- Ruokolainen, Hilda, och Gunilla Widén. "Conceptualising misinformation in the context of asylum seekers". *Information Processing and Management*, 2019. <https://doi.org/10.1016/j.ipm.2019.102127>.
- Sakastrová, Lucie. "Využívání encyklopedie Wikipedie jako informačního a referenčního zdroje v rámci služby Ptejte se knihovny: The Use of the Wikipedia Encyclopedia as an Information and Reference Source within the Framework of the Service „Ptejte se knihovny" (Ask Your Library)." *Knihovna* 24, nr 2 (december 2013): 48–71.
- "Scots Wikipedia". I *Wikipedia*, 16 december 2022.
https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Scots_Wikipedia&oldid=1127812125.

Sengupta, Anasuya, och Brooke A. Ackerly. "Wikipedia Edit-A-Thons: Sites of Struggle, Resistance, and Responsibility". *PS, Political Science & Politics* 55, nr 2 (2022): 434–38. <https://doi.org/10.1017/S1049096521001220>.

SGill. *Introducing Wikisource presentation at Wikimedia+Libraries International Convention 2022*. 23 juli 2022. Own work. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Introducing_Wikisource_presentation_at_Wikimedia%2BLibraries_International_Convention_2022.pdf.

"Teknikjakten". Åtkomstdatum 3 mars 2023. <https://digidel.se/teknikjakten/omoss.html>.

"The Balinese Digital Library : Free Texts : Free Download, Borrow and Streaming : Internet Archive". Åtkomstdatum 4 mars 2023. <https://archive.org/details/Bali?tab=about>.

"The Wikipedia Library/1Lib1Ref - Meta". Åtkomstdatum 28 februari 2023. https://meta.wikimedia.org/wiki/The_Wikipedia_Library/1Lib1Ref.

Thomas, Paul. "Reverting Hegemonic Ideology: Research Librarians and Information Professionals as 'Critical Editors' of Wikipedia". *College & Research Libraries* 82, nr 4 (juni 2021): 567–83. <https://doi.org/10.5860/crl.82.4.567>.

Thomas, Paul, Matthew F. Jones, och Spencer Mattingly. "Using Wikipedia to teach scholarly peer review: A creative approach to open pedagogy". *Journal of Information Literacy* 15, nr 2 (juni 2021): 178–90. <https://doi.org/10.11645/15.2.2913>.

"Titta in i Svenska Yles Escape room och upplev Helsingfors bokmässan på Yle Arenan och i Yle Vega". Text. Svenska Yle. Åtkomstdatum 3 mars 2023. <https://svenska.yle.fi/a/7-1421628>.

Tomaszewski, Robert, och Karen I. MacDonald. "A Study of Citations to Wikipedia in Scholarly Publications". *Science & Technology Libraries* 35, nr 3 (juli 2016): 246–61. <https://doi.org/10.1080/0194262X.2016.1206052>.

"Trollbunkern, kan du avslöja trollet som sprider falska nyheter?" Text. Svenska Yle. Åtkomstdatum 3 mars 2023. <https://svenska.yle.fi/a/7-10017050>.

"Web3". I *Wikipedia*, 17 februari 2023. <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Web3&oldid=1139945346>.

"Webb 2.0". I *Wikipedia*, 16 augusti 2022. https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Webb_2.0&oldid=51083172.

"Whose Knowledge? | #VisibleWikiWomen - Whose Knowledge?" Åtkomstdatum 12 april 2023. <https://whoseknowledge.org/initiatives/visiblewikiwomen/>.

"Wiki". I *Wikipedia*, 22 januari 2023. <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Wiki&oldid=1135092670>.

Wiki Loves Monuments. "Wiki Loves Monuments", 2023. <https://www.wikilovesmonuments.org/>.

"Wiki Loves Women/En - Meta". Åtkomstdatum 12 april 2023. https://meta.wikimedia.org/wiki/Wiki_Loves_Women/en.

"Wiki4Women - Meta". Åtkomstdatum 12 april 2023. <https://meta.wikimedia.org/wiki/Wiki4Women>.

”WikiCite 2018/Program/Evans - Meta”. Åtkomstdatum 24 februari 2023.
https://meta.wikimedia.org/wiki/WikiCite_2018/Program/Evans.

”WikiGap - Meta”. Åtkomstdatum 12 april 2023. <https://meta.wikimedia.org/wiki/WikiGap>.

”WikiGap/2021 - Meta”. Åtkomstdatum 6 mars 2023.
<https://meta.wikimedia.org/wiki/WikiGap/2021>.

”Wikimedia+Libraries International Convention 2022 - Meta”. Åtkomstdatum 6 mars 2023.
https://meta.wikimedia.org/wiki/Wikimedia%2BLibraries_International_Convention_2022.

Wikimedia Outreach. ”Wikipedian in Residence/Nl - Outreach Wiki”. Åtkomstdatum 1 mars 2023.
https://outreach.wikimedia.org/wiki/Wikipedian_in_Residence/nl.

Wikimedia Sverige. ”Nu är det dags för årets WikiGap!”, 8 mars 2022.
<https://wikimedia.se/2022/03/08/nu-ar-det-dags-for-arets-wikigap/>.

Wikipedia. ”Huvudsida”. Wikipedia, den fria encyklopedin, 2023.
<https://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida>.

”Wikipedia”. I *Wikipedia*, 6 februari 2023.
<https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia&oldid=51850480>.

”Wikipedia:Grundprinciperna”. I *Wikipedia*, 4 december 2021.
<https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia:Grundprinciperna&oldid=49905742>.

”Wikipedian in Residence - Outreach Wiki”. Åtkomstdatum 28 februari 2023.
https://outreach.wikimedia.org/wiki/Wikipedian_in_Residence.

”Wikipedia:Projekt GLAM/Internetmuseum”. I *Wikipedia*, 4 december 2020.
https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia:Projekt_GLAM/Internetmuseum&oldid=48522434.

”Wikipedia:Projekt GLAM/SMVK/WiR 2018”. I *Wikipedia*, 6 mars 2018.
https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia:Projekt_GLAM/SMVK/WiR_2018&oldid=42557889.

”Wikipedia:Projekt HBTQI”. I *Wikipedia*, 23 februari 2023.
https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia:Projekt_HBTQI&oldid=51932569.

”Wikipedia:Skrivstuga”. I *Wikipedia*, 18 november 2022.
<https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia:Skrivstuga&oldid=51526993>.

”Wikipedia:WikiProject COVID-19”. I *Wikipedia*, 28 november 2022.
https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Wikipedia:WikiProject_COVID-19&oldid=1124396436.

”Wikisource:WikiProject NLS - Wikisource, the Free Online Library”. Åtkomstdatum 4 mars 2023.
https://en.wikisource.org/wiki/Wikisource:WikiProject_NLS.

Włodarczyk, Bartłomiej. ”What Does a ’Reliable Source’ Mean? Types and Structure of References in Polish Wikipedia Articles About Historical Persons: Czym jest „wiarygodne źródło”? Typy źródeł bibliograficznych i struktura ich opisów w artykułach dotyczących postaci historycznych w polskiej Wikipedii.” *Zagadnienia Informacji Naukowej* 116, nr 2 (juli 2020): 45–63.
<https://doi.org/10.36702/zin>.

